

Høsten 2024 – et viktig halvår

Sommeren er over og NTF er klar for en ny og spennende høst. Sommeren ble fagpolitisk sett roligere enn forventet, i stor grad på grunn av utsatt innlevering av NOUen om fremtidens tannhelsetjeneste. Frist for overlevering til statsråden er satt til 1. oktober. Når rapporten er overlevert, er det opp til departementet å avgjøre hva som skjer videre. Vi regner med at rapporten sendes ut på høring. Som president i NTF håper jeg at alt munnhelsepersonell engasjerer seg i høringsarbeidet gjennom tillitsvalgsapparatet i NTF. Hovedstyret skal med hjelp fra sekretariatet sørge for god forankring av NTFs høringssvar blant medlemmene, men det forutsetter aktiv deltakelse fra deres side. Bruk Tidende og lokal- og spesialistforeningene til å formidle meninger. Kontakt hovedstyret, visepresident og president med innspill. Delta på Presidentens time og argumenter for deres syn.

Det er ikke utenkelig at det kommer forslag i NOUen som kan medføre endringer i arbeidshverdagen vår. Som fagpersoner står vi nærmest pasientene, og vi erfarer hva som fungerer i praksis og hva som ikke gjør det. Vi har meninger om hvordan vi ønsker å jobbe og hvor vi ønsker å utøve vår spesialiserte helsetjeneste.

For påvirke stortingspolitikkerne til å ta kloke valg på vegne av befolkningen, er det nødvendig at vi som fagfelt kommer til enighet om sentrale temaer. For meg er det viktig at tannhelsetjenesten er en helsetjeneste som er tilgjengelig for hele befolkningen og som inkluderer alt munnhelsepersonell. Tjenesten må, slik jeg ser det, også ivareta dem som av ulike grunner ikke selv oppsøker tannhelsetjenesten, men som likevel har et klart behandlingsbehov.

Jeg ønsker meg en tjeneste som ser munnhelse i sammenheng med generell helse, og som bidrar til å øke helsekompetansen i befolkningen. Tjenesten må være attraktiv som arbeidsplass for munnhelsepersonell, og en tjeneste som forsterker og utvikler samhandling i både offentlig og privat sektor.

Vi har god tann- og munnhelse i Norge, sammenlignet med de fleste land. Likevel har mange barn og unge karieserfaring, og antallet er økende. Tannhelsen er under press. Industrien bruker sosiale medier til å påvirke helserelatert atferd hos både unge og voksne. Innen

Foto: Kristin Aknes

Jeg ønsker meg en tjeneste som ser munnhelse i sammenheng med generell helse, og som bidrar til å øke helsekompetansen i befolkningen.

vårt fagområde ser vi økt oppmerksomhet omkring og etterspørsel etter hvite tenner, «riktig» tannstilling, tannfasong, kjevevinkel og leppekontur. Handel på nett av produkter for trening av kjevemuskulatur har skutt i været. Unge voksne driver med kjevetreningsskinner som munnhelsepersonell knapt har hørt om. Sosiale medier fremmer sukkerfrie produkter som sunne og kule uten at unge informeres om at lav pH kan være uheldig for munn og tenner. I tillegg pådyttes de unge en rekke sukkerholdige produkter som er skadelige for både tenner og generell helse. Eksempler på konsekvenser kan være fedme, risiko for diabetes type 2, syreskader og karies. Befolkningen pusser tenner sjeldnere enn før, spiser mer sukker og drikker sure drikker, og snuser mer enn før. Selv røyking øker, i alle fall målt ved innrykk av soldater i Forsvaret.

Klinikere ser, forstår og kan hjelpe til med risikofaktorene nevnt over. Vi kan også hjelpe med å bygge helsekompetanse hos den enkelte og på gruppenivå. Vi må gi borgerne tilstrekkelig kunnskap til å forstå årsaksammenhenger og legge til rette for at mennesker skal ha muligheten til å ta helsefremmende og forebyggende valg. I en nylig studie fra Forsvaret har over 40 prosent av soldatene lav helsekompetanse, til tross for at de har fulgt vanlige innkallingsrutiner i Den offentlige tannhelsetjenesten. Det peker kanskje på at helsekompetanseutvikling er mer enn pasientveiledning eller informasjonskampanjer. Det blir viktig å finne ut hvordan vi kan øke helsekompetansen i befolkningen på en bedre måte fremover. God helsekompetanse vil være viktig for livslang god munnhelse og god helse.

I tillegg til helsekompetansebygging skal NTF fortsette å arbeide for sunn skatteveksling/sukkeravgift, og for merking av mat som befolkningen trenger å være oppmerksom på virkningen av.

De mest sårbare i samfunnet har lavest utdanning og dårligst økonomi. Et balansert kosthold må gjøres økonomisk tilgjengelig for alle. Tydelig sukker- og pH-merking vil være til hjelp for å kunne ta gode valg.

God helsekompetansebygging og en samhandlende helhetlig tannhelsetjeneste vil være avgjørende for å sikre en fremtidig god munnhelse i Norge.

Heming Olsen-Bergem
President i NTF